

21 501-32 Landbouw- en Visserijraad

29 675 Zee- en kustvisserij

Nr. 1745 Brief van de staatssecretaris van Landbouw, Visserij,  
Voedselzekerheid en Natuur

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 december 2025

Hierbij informeer ik u over een aantal onderwerpen aangaande het visserijbeleid.

U wordt geïnformeerd over een wijziging in maaswijdte voor de inktvisvisserij, onderzoek naar de ankerkuil, de inzet bij jaarvergadering South Pacific Regional Management Organisation (SPRFMO), economische ontwikkelingen in kottervisserij 2024 en veranderende Europese regels over controle en handhaving. Daarnaast ontvangt u een aantal updates over de *nearshore* kweeklocaties, de uitvoeringsagenda voedsel uit zee en grote wateren, de visie voor de garnalenvisserij, de herziening van het contingentenstelsel, de aanpassing van huurprijssystematiek van oesterpercelen,, de voortgangsrapportage van het Mosselconvenant en het verbod over het levend koken van krabben en kreeften.

### **Wijziging maaswijdte inktvisvisserij**

De regels voor maaswijdtes voor de visserij op pijlinktvis (Loliginidae en Ommastrephidae) zijn recent aangepast door de Europese Commissie. Sinds dinsdag 28 oktober geldt er voor de Noordzee en delen van de Noordwestelijke wateren een minimale maaswijdte van 80 mm voor deze visserij. De Europese Commissie heeft dit op maandag 27 oktober 2025 bekendgemaakt. Eerder kon er in deze gebieden nog met een maaswijdte van 40mm gevist worden op de pijlinktvis. De minimale maaswijdte is lange tijd onderwerp van discussie geweest in internationaal verband. In overleg met de Nederlandse visserijsector heeft Nederland in 2021 het initiatief genomen om de maaswijdte aan te passen. Daarbij kon Nederland rekenen op steun van Frankrijk en België tijdens de onderhandelingen. Het vergroten van de maaswijdte heeft onder andere tot doel het verminderen van bijvangsten en beter visbestandbeheer. Ik zie deze overstap van 40 naar 80mm dan ook als een goede stap die laat zien dat de Nederlandse vissers bereid zijn om duurzamer te vissen.

### **Onderzoek ankerkuil**

In het antwoord op vragen van het lid Bisschop (SGP) over de gevolgen van het aalverbod op vissen met de ankerkuil in grote wateren (Aanhangsel Handelingen II 2023/24, nr. 972) is onderzoek naar de ankerkuil aangekondigd. Dit onderzoek is nodig om te bezien of met de ankerkuil aal wordt mee gevangen in de gesloten periode voor aalvisserij en welke eventuele aanpassingen nodig zijn zodat de vangst van aal in de kustwateren verwaarloosbaar is. Wageningen Marine Research heeft dit onderzoek<sup>1</sup> inmiddels afgerond en hieruit blijkt dat bijvangst van aal met een ankerkuil in de gesloten periode niet of nauwelijks plaatsvindt. Dat betekent dat er geen noodzaak is tot een verbod op gebruik van de ankerkuil in de gesloten periode voor de aalvisserij in de kustwateren. Het gebruik van dit vistuig zal daarmee worden toegestaan in deze periode. Hiertoe zal ik de regelgeving aanpassen. Voor de zone direct achter migratiepunten op zoet-zout overgangen kan het onderzoek nog geen uitsluitsel bieden. Hier is echter, op basis van het eerder met de Kamer gedeelde beleid voor de instelling van visserijvrije zones, regelgeving voor in voorbereiding waarmee het gebruik van vistuigen in de directe nabijheid van deze migratiepunten generiek zal worden verboden (Kamerstuk 29 664, nr. 213). Dit geldt dan op die locaties ook voor de toepassing van de ankerkuil.

### **South Pacific Regional Management Organisation (SPRFMO, zuidelijke Stille Oceaan)**

In februari 2026 vindt de jaarvergadering plaats van de South Pacific Regional Management Organisation (SPRFMO, zuidelijke Stille Oceaan). Er vindt geen visserij onder Nederlandse vlag plaats in de zuidelijke Stille Oceaan. Nederland heeft echter wel een historisch quotum in deze organisatie, en daarmee wel een indirect belang. Met instemming van Nederland zal de Europese Commissie zich bij de aankomende jaarvergadering inzetten op onderstaande punten.

Gezien de huidige gezonde status van het horsmakreel-bestand en het overeengekomen wederopbouwplan voor 2026, zal de EU voorstellen om de totale toegestane vangst (TAC) in 2026 te beperken tot een verhoging van 15% gebaseerd op het advies van het Wetenschappelijk Comité. De EU zal het werk ondersteunen aan de ontwikkeling van de Management Strategy Evaluation (MSE) voor horsmakreel en de managementprocedures. Gezien het ontbreken van een alomvattende aanpak om ook de bijvangst van

---

<sup>1</sup> <https://doi.org/10.18174/703758>

haaien in de trawlvissersij aan te pakken, zal de EU proberen een losstaand besluit om het gebruik van zogenaamde draadleiders in SPRFMO te verbieden, tot 2027 uit te stellen.

Na een evaluatie van de maatregelen voor het minimaliseren van de bijvangst van zeevogels, door het Wetenschappelijk Comité, zal de EU de aanbevolen wijzigingen in deze maatregelen steunen om de bijvangst van zeevogels in de demersale longline- en trawlvissersij van SPRFMO te verbeteren, en verder te werken aan de ontwikkeling van maatregelen ter beperking van bijvangst van zeevogels in alle SPRFMO-vissersij.

De EU zal een grondige IUU-analyse ondersteunen, inclusief een diepgaande bespreking van de ernstigste nalevingskwesties, waaronder de goedkeuring van beslissingen over zeer ernstige overtredingen en/of IUU-vissersijzaken.

### **Economische ontwikkelingen kottersvissersij 2024**

Wageningen Social Economic Research (WSER) stelt drie notities op waarin de jaarlijkse economische cijfers van de kottersvissersij met schattingen over kosten en baten op maandbasis zijn uitgebreid. De eerste notitie is vorig jaar gepubliceerd over het jaar 2023<sup>2</sup>. De bij deze brief gevoegde notitie is de tweede notitie en bevat de economische ontwikkelingen in de kottersvissersij tot eind 2024. De derde notitie zal ingaan op het jaar 2025.

De resultaten zoals beschreven in de notitie over het jaar 2024 zijn positief ten opzichte van het jaar 2023. Het nettoresultaat van de gehele Nederlandse kottersvissersij was € 15,1 miljoen euro; wat een duidelijke verbetering is ten opzichte van 2023 toen het nettoresultaat een verlies betrof van € 11 miljoen euro. Dit goede nettoresultaat geeft deels een vertekend beeld aangezien de schepen in de vloot gemiddeld 39 jaar oud zijn en daarom relatief lage afschrijvingskosten hebben. Het positieve nettoresultaat in de kottersvloot is vooral gerealiseerd door de boomkorkotters (8,3 mln) en de garnalenkotters (7,1 mln). De flyshooters hadden een nettoresultaat van 1,1 mln. euro. De subcategorie 'bordentrawl' heeft een verlies gedraaid van -1,4 miljoen euro. Dit verlies is voornamelijk toe te schrijven aan de relatief nieuwe schepen van deze groep, die daarmee hogere afschrijvingskosten hebben dan de oudere boomkorkotters. Voor een toekomstbestendige en duurzame visserij met inbegrip van aanschaf nieuwe schepen met bijkomende afschrijvingskosten is een nettoresultaat van € 15,1 onvoldoende. Hoewel in 2024 een positief resultaat werd geboekt,

---

<sup>2</sup> <https://edepot.wur.nl/689575>

is de financiële situatie van de kottervloot daarmee nog altijd fragiel.

### **Veranderende Europese regels over controle en handhaving vanaf 10 januari 2026**

Op 30 mei 2025 heb ik de Tweede Kamer geïnformeerd over de voortgang op de onderhandelingen over de uitvoerings- en gedelegeerde handelingen (comitologie) onder de herziene controleverordening visserij (CoVo) en de Verordening tegen illegale, ongemelde en ongereguleerde visserij (IOO-Verordening) (Kamerstukken 21 501-32, nr. 1706)<sup>3</sup>. Per 10 januari 2026 zal een groot deel van de herzieningen van de regelgeving in werking treden waarbij aanvullende details zijn vastgelegd in de gedelegeerdeverordening (Gedelegeerdeverordening (EU) 2025/1766) en de uitvoeringsverordening (Uitvoeringsverordening (EU) 2025/2196). Middels deze brief wil ik de Tweede Kamer op de hoogte stellen van de belangrijkste wijzigingen die vanaf 10 januari 2026 zullen ingaan.

- **Aanvullende gegevens bij de vangstregistratie:** Vanaf 2026 dienen vissers hun vangsten volledig in het logboek in te voeren. De uitzondering voor vangsten onder de 50 kilo verdwijnt. Daarnaast zullen ze ook een aantal aanvullende gegevens moeten opgeven per visreis.
- **Aanvullende gegevens voor de traceerbaarheid:** Vis moet straks altijd digitaal te herleiden zijn naar de herkomst op zee. Daarom komen er vanaf 2026 extra eisen aan de administratie die visserijbedrijven door de keten moeten doorgeven. Komend jaar zal de Europese Commissie samen met de lidstaten en de visserijindustrie verder werken aan een gedelegeerdeverordening waarin de gegevensoverdracht in nader detail wordt uitgewerkt. Bij

---

<sup>3</sup> Verordening (EG) nr. 1224/2009 van de Raad van 20 november 2009 tot vaststelling van een communautaire controleregeling die de naleving van de regels van het gemeenschappelijk visserijbeleid moet garanderen, tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 847/96, (EG) nr. 2371/2002, (EG) nr. 811/2004, (EG) nr. 768/2005, (EG) nr. 2115/2005, (EG) nr. 2166/2005, (EG) nr. 388/2006, (EG) nr. 509/2007, (EG) nr. 676/2007, (EG) nr. 1098/2007, (EG) nr. 1300/2008, (EG) nr. 1342/2008 en tot intrekking van Verordeningen (EEG) nr. 2847/93, (EG) nr. 1627/94 en (EG) nr. 1966/2006, herzien door Verordening (EU) 2023/2842 van het Europees Parlement en de Raad van 22 november 2023 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1224/2009 van de Raad, en tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 1967/2006 en (EG) nr. 1005/2008 van de Raad en Verordeningen (EU) 2016/1139, (EU) 2017/2403 en (EU) 2019/473 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft visserijcontrole.

deze gesprekken zal ik mij blijven inzetten voor uitvoerbare, handhaafbare en proportionele regelgeving.

- **Nieuw elektronisch vervoersbewijs:** Voor het vervoer van visserijproducten voor eerste verkoop binnen Nederland of de Europese Unie komt een verplicht elektronisch vervoersbewijs. Dit bewijs moet voorafgaande aan het transport digitaal worden gedeeld met de controlediensten.
- **Elektronisch vangstcertificaat (CATCH):** Het huidige papieren systeem voor het controleren van visserijproducten die worden geïmporteerd uit derde landen of geëxporteerd buiten de Europese Unie (EU) wordt vervangen door het digitale systeem CATCH. CATCH is door de Europese Commissie ontwikkeld en zal door alle lidstaten worden gebruikt. De digitalisering maakt het moeilijker om illegale vangsten de EU binnen te brengen en helpt in de strijd tegen illegale visserij.
- **Europese regels voor ernstige inbreuken:** Per 10 januari 2026 wordt Europees bepaald welke inbreuken op de regels van het gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB) als ernstig moeten worden beschouwd. Hiermee gaan alle lidstaten dezelfde criteria gebruiken. Dit zorgt voor een gelijk speelveld. De Beleidsregel ernstige inbreuken GVB 2020, op basis waarvan momenteel wordt bepaald welke inbreuken in Nederland als ernstig beschouwd worden, zal hiermee komen te vervallen.
- **De bestuurlijke boetes gaan veranderen:** Vanaf 2026 wordt het economisch verkregen voordeel en de waarde van visserijproducten die ten gevolge van het plegen van ernstige inbreuken worden verkregen meegewogen in het boetebedrag. Hiermee wordt naast een punitieve sanctie ook het voordeel dat iemand door de overtreding heeft gekregen weggenomen. Dit maakt het systeem eerlijker en duidelijker.
- **Registratieplicht voor recreatieve vissers en hun vangsten:** Per 10 januari 2026 moeten sport- en recreatieve vissers die in de kustwateren vissen zichzelf registreren en hun vangsten melden via een mobiele applicatie. Deze maatregel heeft als doel om meer inzicht te krijgen in de visserijactiviteiten van sport- en recreatieve vissers. In de binnenwateren blijft het systeem van de vispas gelden.
- Naast de wijzigingen die voortvloeien uit de herziene CoVo gaat de verplichting tot cameratoezicht bij pelagische aanlandingen gelden op basis van Verordening (EU) 2024/2594 (NEAFC-Verordening). Dit houdt in dat het

toezicht op de aanlandingen en wegingen van een aantal bevroren pelagische visserijproducten (haring, makreel, horstmakreel en blauwe wijting) door middel van camera- en sensortechnologie wordt vormgegeven. De verplichting gaat alleen gelden voor aanlandingen waarbij in een keer meer dan 10 ton wordt aangeland in havens waar jaarlijks meer dan 3000 ton wordt aangeland. Ik werk bij de implementatie nauw samen met de Nederlandse reders om deze verplichting zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij de praktijk.

Naast de wijzigingen uit de herziene CoVo die per 10 januari 2026 in werking treden zullen er per 10 januari 2027 nieuwe regels gaan gelden voor de weging van visserijproducten. Hiervoor wordt momenteel door de Europese Commissie in samenwerking met de lidstaten gewerkt aan een uitvoeringsverordening. Daarnaast heeft de Europese Commissie aangegeven in 2026 te willen starten met de technische uitwerking van de verplichtingen die per 10 januari 2028 gaan gelden, zoals cameratoezicht aan boord (REM/CCTV) en de continuumeting van motorvermogen. In alle gesprekken zet ik mij in voor handhaafbare, uitvoerbare en proportionele wet- en regelgeving die zoveel mogelijk aansluit bij de Nederlandse situatie. Hierover ben ik ook in gesprek met de visserijsector, zodat ik die inbreng over de visserijpraktijk ook in de gesprekken in Europa kan betrekken.

Op de website van de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) of de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) zal alle informatie over de wijzigingen beschikbaar worden gemaakt. Ook zullen de vissers in december worden geïnformeerd middels een advertentie in Visserijnieuws en via het reguliere informatiebulletin van RVO.

Ik ben mij bewust dat de wijzigingen uit de herziene CoVo grote invloed hebben op visserijbedrijven en de werkwijzen van vissers. De nieuwe regels moeten zorgen voor een eerlijkere visserij waarbij het gelijke speelveld tussen de lidstaten verder wordt versterkt. Hierbij steun ik de inzet van de Europese commissaris voor Visserij en Oceanen om de administratieve lasten van de visserijsector te verlichten. Ook in de onderhandelingen in het kader van de gedelegeerde en uitvoeringshandelingen onder de CoVo moet hier aandacht voor blijven en daarom blijf ik dit tijdens deze gesprekken onder de aandacht brengen. Om vissers aanvullend bij de opgave te ondersteunen ben ik voornemens om de mogelijkheden in het European Maritime Fisheries and Aquaculture Fund (EMFAF) te

benutten door de komende tijd te werken aan een brede investeringsregeling voor de aanschaf en installatie van controlemaatregelen, zoals het cameratoezicht aan boord en de continumeting van motorvermogen. Hierbij betrek ik de sector. Ik kan op dit moment nog niet aangeven wat de omvang van deze regeling zal zijn. Ik zet mij in om de regeling uiterlijk in de zomer van 2027 open te stellen, zodat vissers voldoende tijd hebben om per 10 januari 2028 aan de Europese verplichtingen te kunnen voldoen.

### **De nearshore kweeklocaties**

Op 16 oktober 2024 is de motie-Boomsma aangenomen (Kamerstuk 36 600 XIV, nr. 26) betreffende een tweetal tijdelijke demonstratieprojecten voor schelpdierkweek in de Noordzeekustzone in zandwinlocaties die niet in gebruik zijn. De schelpdiersector kan een plan van aanpak opstellen en een vergunning aanvragen voor een experiment met schelpdierkweek in de Noordzeekustzone bij Rijkswaterstaat (RWS). Er hebben verkennende gesprekken plaatsgevonden tussen de schelpdiersector en RWS maar er zijn nog geen nieuwe experimenten met schelpdierkweek in de Noordzeekustzone opgestart.

In het huidige Programma Noordzee is vastgelegd dat langdurige projecten kunnen plaatsvinden in de daarvoor gereserveerde ruimte binnen de windparken op zee. In de ruimte buiten de windparken, waaronder de Noordzeekustzone, kunnen nu alleen kortdurende en kleinschalige projecten plaatsvinden.

Momenteel zie ik in samenwerking met de Minister van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en met Rijkswaterstaat (RWS) de mogelijkheden om locaties in de Noordzeekustzone te identificeren die wellicht geschikt zijn voor experimenten met schelpdierkweek. De schelpdiersector heeft hiervoor gegevens aangeleverd die worden meegenomen in deze verkennende analyse.

Vanwege de drukte in de Noordzeekustzone is het van belang dat er naast zandwinning rekening wordt gehouden met andere vormen van gebruik zoals scheepvaart, energie-infrastructuur en andere vormen van visserij. Bovendien moeten ook de hydrodynamische en bathymetrische omstandigheden zoals stroomsnelheid en waterdiepte en ecologische aspecten en scheepvaartveiligheid in acht worden genomen. Deze wijken namelijk af van de omstandigheden in de watergebieden waar nu al schelpdierkweek plaatsvindt (in de Zeeuwse deltawateren en de

Waddenzee).

Ik zal de Tweede Kamer op de hoogte houden van de uitkomsten van genoemde verkennende analyse.

### **De uitvoeringsagenda Voedsel uit zee en grote wateren**

In maart 2024 is de visie op Voedsel uit Zee en Grote Wateren toegestuurd aan de Tweede Kamer (Kamerstuk 21 501-32, nr. 1624). Om te werken aan het toekomstbeeld zoals dat is geformuleerd in de visie is in vervolg hierop afgelopen maart onder leiding van oud Tweede Kamerlid de heer Bisschop een werktafel ingericht, waaraan de Visie op voedsel uit zee en grote wateren wordt uitgewerkt tot een uitvoeringsagenda. Aan de werktafel nemen vertegenwoordigers uit de visserij- en aquacultuursector, de visserijketen, het Bestuurlijk Platform Visserij, natuurorganisaties en LVVN deel. LVVN voert tevens het secretariaat van de werktafel. Door de deelnemers zijn onder vier verschillende thema's (voedsel, ruimte, ondernemerschap en beheer), ongeveer 50 acties geformuleerd. Dit zijn deels lopende en reeds geplande acties, en deels nieuwe acties, die zijn ontstaan in samenwerking tussen de verschillende partijen aan de werktafel. De bestaande of al geplande acties worden al opgepakt in bestaande kaders of projecten en dragen bij aan de doelen uit de visie. Voor de nieuwe acties zal per actie worden bezien in welk gremium deze het meest effectief kan worden opgepakt.

Momenteel wordt gewerkt aan de afronding van het concept van de uitvoeringsagenda. Vervolgens zullen de achterbannen en bestuurders van de aan de werktafel deelnemende partijen worden geconsulteerd. Hier zullen we de tijd voor nemen om het draagvlak voor de agenda bij alle betrokkenen te waarborgen. Wanneer de terugkoppeling van deze consultaties is verwerkt tot een definitief eindproduct, zal dat met de Tweede Kamer gedeeld worden. Verwacht wordt dat het gehele proces van het opstellen van de uitvoeringsagenda afgerond zal worden in het voorjaar van 2026.

Eerder heb ik aangegeven ernaar te streven de uitvoeringsagenda medio 2025 aan de Tweede Kamer te willen sturen. Deze termijn is niet haalbaar gebleken. De zorgvuldigheid, de afstemming met alle betrokkenen en het draagvlak voor de uitvoeringsagenda is van groot belang voor het slagen van de acties die daarin worden opgenomen en die bijdragen aan het verduurzamen van de voedselproductie op zee. Het vraagt tijd om het draagvlak te behouden en zorgvuldigheid te betrachten. Overigens hebben de andere deelnemers en ik aan de werktafel al acties in gang gezet, dus er gaat geen tijd verloren om de visie tot uitvoering te brengen.

Tijdens het gehele proces is de samenwerking aan een duurzame en robuuste voedselwinning uit zee aan de werktafel een sterke drijfveer geweest. De acties zijn in gezamenlijkheid opgesteld en met een groot deel van de acties zullen meerdere betrokken partijen samen aan de slag gaan om deze ten uitvoering te brengen.

### **Visie garnalenvisserij**

De garnalenvisserij is een visserij die Nederland al generaties lang voorziet van een lokaal gevangen voedselproduct. Het is een visserij waarop lokale gemeenschappen bouwen, die bij Nederland hoort en die behouden dient te blijven. Met de Visie Voedsel uit zee en grote wateren heeft het Kabinet in 2024 het maatschappelijk belang van voedselwinning op zee benadrukt. Ook waar het de garnalenvisserij betreft, streef ik naar een robuuste visserij die een regionaal, gezond en duurzaam product levert. De garnalenvisserij kent de laatste decennia echter grote uitdagingen en dat creëert onzekerheid voor deze sector.

Ik werk dan ook in samenspraak met alle betrokken partijen aan een toekomstvisie die langjarig economisch perspectief aan de sector moet bieden, maar die ook borgt dat garnalenvisserij plaatsvindt binnen de draagkracht van het ecologisch systeem en dat er voor alle betrokken partijen – vissers, handelspartners en natuurorganisaties – zekerheid komt over de manier waarop garnalenvisserij duurzaam en met vertrouwen in de toekomst voortgezet kan worden. Dat wil ik zorgvuldig doen in samenspraak met betrokkenen en dat kost tijd.

Een aantal stappen heb ik reeds gezet om garnalenvissers weer toekomstperspectief te bieden. Zo heb ik in juni dit jaar een natuurvergunning verleend aan de garnalenvissers. Deze vergunning geldt voor Natura 2000-gebieden en heeft een duur van 20,5 jaar. Elke zes jaar is er een evaluatiemoment om te toetsen of de voorwaarden waaronder garnalenvisserij kan plaatsvinden in Natura 2000-gebieden dienen te worden aangescherpt. Met deze langjarige vergunning krijgen vissers het perspectief dat nodig is om te kunnen investeren in verduurzaming en innovatie. De vergunning ligt momenteel voor in beroep en de rechter moet de vergunning nog bestendigen.

Daarnaast staat sinds november de vrijwillige saneringsregeling voor garnalenvissers open. Vissers die behoefte hebben om hun bedrijf te beëindigen, krijgen met de saneringsregeling die mogelijkheid. Daarmee wordt er ook ruimte gecreëerd voor de

garnalenvissers die graag doorvissen en krijgt de vloot de lucht die het nodig heeft om zich duurzaam verder te ontwikkelen.

### **Herziening contingentenselsel**

In 2022 is de herziening van het contingentenselsel aangekondigd, onder andere met het oog op het juridisch robuust maken van het stelsel (Kamerstuk 21 501-32, nr. 1455). De aankondiging riep vragen op vanuit de Kamer over de betrokkenheid van de sector bij de herziening, onzekerheid rondom beleid en inkomen en het stimuleren van duurzaam vissen. In 2024 heeft mijn ambtsvoorganger de Tweede Kamer geïnformeerd over de voortgang en het proces van de herziening (Kamerstuk 29 675, nr. 230). Bij de aanpak van de herziening bleek dat er grote zorgen waren bij de sector over de omvang van de herziening. Ik vind het daarom belangrijk om meer duidelijkheid te bieden over de omvang van de herziening. De herziening zal zich richten op mogelijkheden om startende vissers in aanmerking te laten komen voor toedeling van contingenten, beperking van het aanhouden van contingenten door niet-actieve vissers, inzet van contingenten als extra stimulans om activiteiten te verduurzamen, en het transparant maken van vraag en aanbod van contingenten. Bij de uitwerking hiervan is het belangrijk dat mogelijkheden voor verduurzaming voor alle vissers toegankelijk zijn en het stelsel voldoende flexibel blijft om incidentele bedrijfssituaties op te vangen. Het huidige stelsel van verhandelbare contingenten blijft bestaan. Tegelijkertijd is het de bedoeling om bestaande uitvoeringsproblemen aan te pakken. Deze brengen in toenemende mate uitvoeringshandelingen en daarmee hogere uitvoeringskosten, meer administratieve lasten voor de sector en juridische procedures met zich mee.

Met deze scopeafbakening vervolg ik het proces voor de herziening van het contingentenselsel, waarin ik samen met de stakeholders uitwerking geef aan de herziening.

### **Aanpassing van de huurprijsystematiek van oesterpercelen**

Vanuit de oestersector is in 2024 het signaal gegeven dat de situatie rondom de kweek van oesters in de Grevelingen de afgelopen jaren aanzienlijk is verslechterd. Naar aanleiding van deze signalen heb ik door een externe accountant een onderzoek laten uitvoeren om deze situatie in kaart te brengen. In dit onderzoek is bij een representatief aantal oesterkweekbedrijven in

zowel de Grevelingen als de Oosterschelde gekeken naar het totaal aantal gekweekte oesters per hectare. Met de resultaten uit dit onderzoek heb ik beoordeeld of aanpassing van de huidige huurprijssystematiek legitiem is. Op basis van de uitkomsten blijkt dat de situatie in de Grevelingen inderdaad de afgelopen jaren aanzienlijk verslechterd is. Daarom zal ik de huurprijs van oesterpercelen in de Grevelingen verlagen voor de periode vanaf de huidige huurperiode, die 1 mei 2024 is ingegaan. Met deze maatregel wil ik de financiële druk verminderen en verdere verslechtering in de sector te voorkomen.

Uit het onderzoek blijkt ook dat de resultaten in de Oosterschelde de afgelopen jaren zijn verbeterd. Met de resultaten uit het onderzoek zorgt dit, volgens de huurprijssystematiek, voor een verhoging van de huurprijs. Deze verhoogde huurprijs zal worden gehanteerd vanaf de eerstvolgende huurperiode, die 1 mei 2027 ingaat.

### **Voortgangsrapportage Mosselconvenant**

In het kader van de transitie van de mosselvisserij in de Waddenzee is de Tweede Kamer op 7 december 2020 geïnformeerd over de nieuwe aanvullende afspraken die de mosselsector, de natuurorganisaties en het ministerie van LNV hebben gemaakt tot 2029 over de ambitie uiteindelijk de traditionele bodemvisserij op mosselzaad in de Waddenzee te beëindigen (Kamerstuk 29 675, nr. 197). Over de voortgang van de uitvoering van dit convenant vindt rapportage plaats, die ik de Tweede Kamer hierbij toezend. Belangrijke resultaten uit deze rapportage zijn dat er opnieuw meer mosselzaad aan touwen is gekweekt en er meer wadbodem is gevrijwaard van mosselzaadvisserij. De vierde sluitingsstap, te weten 50% van de meest kansrijke gebieden voor het ontstaan van mosselbanken in 2022, kon echter niet worden bekrachtigd. Achteraf bleek er onvoldoende ruimte beschikbaar voor het plaatsen van nieuwe mosselzaadinvangstinstallaties (mzi's) in de Waddenzee. Dit werd veroorzaakt als onverwacht gevolg van de uitwerking van de Omgevingsverordening van de gemeente Texel, die mede gericht is op de bescherming van archeologische bodemschatten. Deze ontwikkeling was niet bekend op het moment van overeenkomen van de aanvullende afspraken in 2020.

In gezamenlijkheid met de convenantspartijen wordt nu gezocht naar alternatieve mzi-locaties. Het in beeld brengen en het ontwikkelen van deze locaties kost tijd. De geplande vijfde sluitingsstap naar 65% gesloten gebied in 2026 vraagt dan ook het uiterste van partijen om deze afspraak nog gestand te kunnen

doen. Ik waardeer de bereidwilligheid van de mosselsector dat zij in ieder geval zal trachten om de 50% gebiedssluiting, waar mogelijk vrijwillig te respecteren.

De gekozen aanpak in de transitie werkt. Meer dan 80% van de meerjarige sublitorale mosselbanken in de Waddenzee zijn gelegen in de voor de visserij gesloten gebieden. Voor het beoogde bredere natuurherstel van de Waddenzee is dit echter nog onvoldoende en zijn de maatschappelijke partijen van mening dat een betekenisvolle inzet op het natuurherstel van de Waddenzee nog steeds hard nodig is. Voorts zijn de kosten van de transitie hoog, waardoor de mosselsector voldoende bedrijfsresultaat nodig heeft om de transitieafspraken gestand te doen. Om beter zicht te krijgen op de economische impact en draagvlak van de afspraken zal Wageningen Economic Research (WeCR) hiertoe in 2025/2026 een economische forecast opstellen.

### **Verbod op het levend koken van krabben en kreeften**

Het afgelopen jaar heb ik gewerkt aan een verkenning voor het verbod op het levend koken van krabben en kreeften, zoals aangekondigd in mijn brief van 15 januari 2025 over de aangenomen motie over dit onderwerp (Kamerstuk 28 286, nr. 1377). De motie (Kamerstuk 28 286, nr. 1362) vraagt dit verbod in te stellen binnen vier jaar. De verkenning heeft als doel om in beeld te brengen hoe dit verbod het beste vormgegeven kan worden. Het gaat daarbij zowel om de vormgeving van regelgeving als om de praktische toepasbaarheid voor de horecasector.

Momenteel werk ik verder aan de voorbereiding van de wijziging van de regelgeving voor het verbod op het levend koken van krabben en kreeften. Dit traject vergt de nodige tijd. Ten aanzien van de praktische toepasbaarheid voor de horecasector voer ik onder andere gesprekken met wetenschappelijke experts en Koninklijke Horeca Nederland. Ook zoek ik aansluiting bij methodes zoals die in een aantal andere Europese landen worden toegepast. De uitkomsten hiervan zullen moeten leiden tot afspraken over alternatieve methoden die toepasbaar zijn in de horecakeukens.

Ik zet beide trajecten in 2026 voort en mijn inzet is er nog steeds op gericht het verbod in 2026 van kracht te laten gaan. Zie ook de beantwoording van Kamervragen (Aanhangsel Handelingen II, 2025/26, nr. 180).

De staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en  
Natuur,  
J.F. Rummenie